

som hever den til et høyere nivå. Den er mer omfattende og har en bedre pedagogisk tilnærming. Boken har mange forfattere, men med god redigering har man klart å unngå at dette blir en svakhet. Redaktørene, professor i sårforskning og kirurgi, Finn Gottrup, og spesialist i dermatovenerologi, Tonny Karlsmark, har begge solid sårkompetanse både akademisk og klinisk, og klarer å formidle sin kunnskap på en imponerende lettfattelig måte.

Stoffet er presentert i en generell og en spesiell del. I den generelle delen gis en god innføring i de ulike faser ved sårtilheling, i diagnostikk og oppfølging av den enkelte sårpatient, i sårbehandlingsprinsipper, sårbehandlingsprodukter, kompresjonsbehandling, smertebehandling, bakterienes betydning i sår samt økonomiske vurderinger. I den spesielle delen omtales de ulike sårtyper. Her er selvfølgelig de store grupper problemsår omtalt: venøse og arterielle sår, diabetessår, trykksår og sår relatert til traume og kirurgi. I tillegg beskrives mindre omtalte grupper som anorektale fistler, peristomale hudforandringer og sår, kreftår, vaskulittår og andre immunologiske sår, munnhulesår, sår forårsaket av selvskading etc. For å komplettere listen er det også tatt med et kapittel om keloider og hypertrofiske arr.

Enkelte temaer omtales med en viss knapphet, men det må man regne med når hensikten er å gi en samlet og oversiktlig beskrivelse av bakgrunn, diagnose og behandling av alle typer sår til lesere med ulik yrkesbakgrunn. Spesielt interesserte vil likevel finne god nytte i listene over supplerende litteratur knyttet til mange av kapitlene. Personlig savnet jeg mer omtale av biofilmer i kapitlet om bakterier og sårinfeksjon da dette er et svært aktuelt tema innen sårforskning. I kapitlet om sårbehandlingsprodukter burde det vært en omtale av antimikrobielle produkter som honning og polyhexanid i tillegg til sølv og jod.

Boken er rikholdig illustrert, og er skrevet for alle som arbeider med, og har interesse for problemsår. Den kan brukes som oppslagsverk eller nytes fra perm til perm. Ikke alle produkter som beskrives kan overføres direkte til norsk praksis. Iodosorb er f.eks. hyppig brukt både i Sverige og i Danmark, men kan i Norge kun fås på registreringsfritak. Det skulle likevel ikke være noe problem å bruke boken som en veileder i norsk sårpraksis.

Redaktørene har i forordet levnet en viss tvil om hvorvidt denne andre utgaven har sin berettigelse pga. den massive utvikling de senere år av internasjonale status-, posisjons-, evidens- og konsensusdokumenter til behandling av problemsår. De konkluderer likevel med at struktur og innhold vil bringe behandlingen av pasienter med problemsår et avgjørende skritt videre. Under tegnede er enig. Boken fortjener en plass

i hyllen til enhver som ønsker å gi god sårbehandling.

Brita Pukstad
Hudavdelingen
St. Olavs hospital

Litteratur

1. Lindholm C. Sår. 2. utg. Lund: Studentlitteratur, 2003.

Lettlest og velskrevet innføringsbok om helsevesen og helsepolitikk

Vallgård S, Krasnik A, red.

Health services and health policy

210 s. København: Gyldendal Akademisk, 2008.

Pris DKK 218

ISBN 978-87-628-0876-8

Det første av de seks kapitlene beskriver generelle egenskaper ved ulike lands helsevesen, blant annet ulike former for organisering og finansiering. Kapittel 2 beskriver hvordan helsepolitiske problemstillinger skapes og

hvordan både problemstillinger og hva som anses som rasjonelle, og dermed ønskelige løsninger, har relasjon til politiske ideologier. Kapittel 3 presenterer ulike måter å forstå organisasjoner på og metoder for å regulere helsetjenesten. Kapittel 4 beskriver de mest benyttede metoder innen økonomisk evaluering, mens det i kapittel 5 diskuteres helsereformer som fenomen. Siste kapittel gir en oversikt over det danske helsevesenet etter reformen i 2007, herunder styring, organisering og finansiering.

Dette er en engelsk versjon av den fjerde og noe omarbeidede utgaven av en dansk bok med tittelen *Sundhedsvæsen og sundhedspolitik*. Målgruppen oppgis først og fremst å være medisinstudenter, studenter innenfor studieretningen «public health» og andre (internasjonale) studieprogrammer der helsetjenesten er tema, men også leger, sykepleiere, administratorer og politikere, samt utenlandske helsearbeidere i Danmark, som ønsker å lære mer om det systemet de er en del av.

Boken er tenkt som en oppslagsbok. Dette angis som begrunnelse for enkelte gjentakelser og for at forfatterne bare beskriver generelle, overordnede strukturer, ikke forhold på institusjons- og avdelingsnivå.

Den er velskrevet, lettlest og dekker på en kortfattet og informativ måte et bredt

utvalg temaer. Den gir en fin innføring i sentrale modeller, begreper og teorier som er relevante for å beskrive, analysere og evaluere helsevesenet i ulike land/kontekster, og gjør på en klar og konsis måte rede for viktige problemstillinger innenfor helsepolitikken, både historisk og i dag. Strukturen er oversiktlig, og hvert kapittel har egen litteraturliste. I tillegg er det bakerst i boken en liste med forklaring av sentrale begreper. Derfor egner den seg godt som en innføringsbok for personer uten spesiell kunnskap om helsepolitikk og helsevesen i ulike land, samt for personer som kan noe, men ønsker en bedre forståelse av helheten. Brukt som lærebok i Norge er det en ulempe at den gir en oversikt over det danske helsevesenet og ikke det norske. For personer med en viss oversikt over feltet, som ønsker å lære mer, blir omtalen av det enkelte tema for overfladisk.

Maren Skaset
Helse Sør-Øst
Hamar

Kirurgiske prinsipper – global praksis

Bland KI, Sarr MG, Büchler MW et al, red.

General surgery

Principles and international practice. 2. bd.

2. utg. 2 011 s, tab, ill. London: Springer, 2009.

Pris EUR 175

ISBN 978-1-84628-832-6

Det meste av innholdet i denne utvidede og oppdaterte 2. utgaven av læreboken, utgitt første gang i 2001, er aktuelt og relevant for vår egen kirurgiske hverdag, men ikke alt. Og noe savnes.

Stoffet er samlet i 13 hovedseksjoner. Seksjonene om hodetals sykdommer og om gynekologi faller utenfor generell kirurgi hos oss. Urologi er tatt med i et svært kortfattet kapittel, og innen thoraxkirurgi er kun godartede sykdommer omtalt.

I de tre første seksjonene omtales de generelle kirurgiske prinsipper (f.eks. anesesi og risikovurdering, væske- og elektrolyttbehandling og smertebehandling), traume- og brannskadebehandling og problemer knyttet til akutt kritisk syke pasienter. Gastroenterologisk kirurgi utgjør om lag halvparten av læreverket. I tillegg er barnekirurgi, mamma-/endokrinkirurgi og karkirurgi relativt kort, men greit omtalt.

Redaktørene er velkjente og toneangivende i ulike internasjonale sammenhenger.

De har hatt som mål å finne en størst mulig internasjonal konsensus, og en rekke bidragsytere fra de ulike kontinenter er utfordret til å skrive enkeltkapitler.

De faglige synspunktene er stort sett i tråd med vår norske praksis, så langt undertegnede er i stand til å vurdere dette. Hvert kapittel innledes med en oppsummering av «Pearls and pitfalls», der viktige elementer innenfor det aktuelle temaet trekkes frem. Layout, språk og struktur er tiltalende, og teksten er leservennlig. Noe overlapp blir det, men ikke sjenerende. Det synes imidlertid unødvendig å omtale karsinoider i tynntarm i et eget kapittel (s. 681–8), når dette temaet blir godt ivare tatt i et eget kapittel om karsinoide svulster (s. 1709–18).

Hvert kapittel avsluttes med det som kalles «Selected readings». Dette er dessverre en svak side ved fremstillingen. Referansene synes å være vilkårlig utvalgt og eldre enn nødvendig. Sitering av egne artikler, og ikke minst av egne kapitler i andre lærebøker, er noen steder påfallende. I selve teksten henvises det ikke til referansene i «Selected readings», slik at faglige synspunkter får et unødvendig preg av å være «eminence based». I relativt liten grad er det gjort forsøk på å samle oppdatert litteratur i tabeller eller oversikter, eller referere til systematiske oversiktsartikler eller metaanalyser. Noen forfattere har heller ikke lagt mye arbeid i å oppdatere sine «Selected readings». I en internasjonal kontekst som denne, ville jeg også forventet at man brukte det internasjonale SI-systemet for enheter når man oppga biokjemiske verdier (f.eks. s. 239 om leversvikt) – eller i det minste oppga verdiene også med disse enhetene.

Flere kapitler er greit illustrert med figurer og tegninger av god kvalitet og med stor informasjonsverdi. Noen kapitler ville profittert på flere/andre illustrasjoner. Kvaliteten på enkelte illustrasjoner (f.eks. Figure 125–2, Nerves involved in hernia surgery) er skuffende til å være i en lærebok av dette format, og til en slik pris. Generelt er det lite trykkfeil, men enkelte grafiske uheldigheter i noen tabeller og referanselister har sneket seg inn. Boken er trykt på solid papir og er solid innbundet i to volum. En indeks bidrar til at den er lett å finne frem i.

Dette tobindsverket vil være aktuelt som en nyttig informasjonskilde på et sykehus eller avdelingsbibliotek, eller på et bibliotek ved helsefaglige utdanningsinstitusjoner. Om en individuell anskaffelse er en smart investering for utdanningskandidater i kirurgi, er jeg noe usikker på. Prisen er kanskje noe høy, selv om boken er kjekk å ha – spesielt for utdanningskandidater innen gastroenterologisk kirurgi.

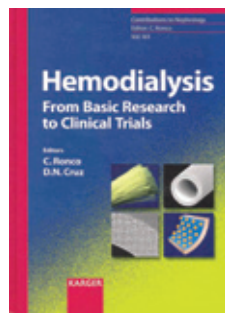
Jon Arne Søreide
Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Kurskompendium i bokformat

Ronco C, Cruz DN, red.

Hemodialysis

From basic research to clinical trials.
277 s, tab, ill. Basel: Karger, 2008. Pris CHF 198
ISBN 978-3-8055-8566-8

Dette er ikke ei ordinær lærebok i hemodialyse. Boka er publikasjon nr. 161 i serien *Contributions to nephrology*, og er bygd på sentrale foredrag som ble holdt under 1. Congress of the International Society for Hemodialysis (ISHD) i Vicenza, Italia, i juni 2008. Redaktøren Claudio Ronco, professor og nefrolog ved St. Bortolo Hospital i Vicenza, har siden 1982 arrangert årlige dialysekurs i egen by. Kursene støttes av de sentrale internasjonale nyreforeningene. Mange norske nefrologer har deltatt ved disse kursene som har høy klinisk nytteverdi. Programmene finnes på www.vicenzanephro-courses.com.

De ti hovedkapitlene har underkapitler formet som en tidsskriftartikkel utarbeidet av foredragsholder og medarbeidere. Foredragsholderne er internasjonalt kjente kapasiteter på sine områder. Alle bidragene starter med et abstrakt, og de fleste avslutter med en kort oppsummering. Referanselistene etter hvert kapittel er omfattende og oppdatert, og utgjør ca. 50 sider (20 %) av boken. Illustrasjonene er for det meste grafiske fremstillinger av forskningsdata.

Ett av hovedmålene er å presentere teknologiske nyheter og nye terapeutiske muligheter, samt nytt innen basalforskning og kliniske studier. Innledningskapitlet som omhandler dialysevann, er kortfattet og noe overfladisk. Neste kapittel handler om tiltak for å øke andelen av arteriovenøse fistler, noe vi strever med i Norge. Det beskrives en del endovaskulære og diagnostiske prosedyrer som i norsk klinisk praksis utføres av andre spesialiteter enn nefrologer. Mange patofysiologiske emner er fylldig presentert, som for eksempel det uremiske miljøets bidrag til mikroinflammasjon, oksidativt stress, endotelskade, anemi og insulinresistens. Epigenetiske forandringer ved uremi, som er et nytt forskningsområde, presenteres i et eget kapittel. Av mer praktisk klinisk nytte var det å lese om utviklingen av nye bioaktive og mer vevsvennlige dialysemembraner. Membraner med vitamin E på overflaten har gitt lovende resultater med henblikk på reduksjon av oksidativt stress og anemi. Sentrale kliniske temaer som måling av hydreringsstatus, behandling av renal anemi og optimalise-

ring av kalsium-fosfat-balanse, dekkes i egne hovedkapitler. Målgruppen er først og fremst nefrologer og andre med spesiell interesse for dialysebehandling.

Håvard Aksnes

Medisinsk avdeling
Sykehuset Innlandet
Lillehammer

Praktisk «kokebok» i pediatrik nefrologi

Zelokovic I, Eisenstein I, red.

Practical algorithms in pediatric nephrology

121 s, tab, ill. Basel: Karger, 2008. Pris CHF 53
ISBN 978-3-8055-8539-2

Målgruppen er barneleger med ansvar for barn med nefrologiske problemstillinger. Pediatrik nefrologi er en meget liten subspecialitet innenfor pediatrien med en stor variasjon i diagnoser fra vanlige foreteelser

som urinveisinfeksjoner og medfødte misdannelser, til en stor gruppe med ekstremt sjeldne diagnoser. Dette er således en gruppe pasienter man får liten erfaring med, og da kommer denne boken inn som et nyttig redskap.

Innholdet er bygd opp i 114 avsnitt enten etter diagnoser, symptomer eller etter tilstander, for eksempel definerte elektrolyttforstyrrelser. Det er videre laget flytskjemaer som viser utredningsgangen avhengig av funn. Til tilstander eller laboratoriefunn er det koblet opp mer detaljert informasjon som en slags fotnote. Dette medfører at det på liten plass er overraskende mye informasjon. I tillegg referer de forskjellige avsnittene til hverandre, noe som gjør det enkelt å finne frem. Hvert kapittel avsluttes med en referanseliste til annen litteratur. Det er en oversiktlig innholdsfortegnelse og et avsnitt hvor alle forkortelser er definert. De ansvarlige for de forskjellige avsnittene er alle anerkjente pediatrik nefrologer.

Denne boken skal ikke leses fra perm til perm, den er ment som et oppslagsverk der man raskt finner presis og kortfattet veiledning. Den kan sterkt anbefales som supplement til mer uttømmende litteratur innenfor nefrologi og som en praktisk håndbok når man raskt ønsker å legge en utredningsplan ut fra et laboratoriefunn eller mistenkt spesifikk diagnose.

Anna Bjerre
Barneklivnikken
Rikshospitalet